

[Leth Mouritzen.]

Grundejernes Advarsler før Krigen om kommende Boligkrak, fordi der blev produceret omkring 6 000 Lejligheder om Aaret, var Bluff, som skulde hindre en Produktion, der kunde trykke Lejeindtægten. Man ønskede at bevare den ringe Ledighed for at holde Lejen oppe. Virkningen af denne Tankegang udeblev da heller ikke. Den sporedes endogsaa langt ind i Krigsperioden og forhindrede en virkelig effektiv Lovgivning til Imødegaaelse af de Vanskeligheder, vi i Dag har at kæmpe med. Havde man i Stedet for fulgt Lejerorganisationernes Hensillinger og forceret et Byggeri af de Materialer, som ved Krigen's Begyndelse fandtes i Landet eller endnu kunde fremkaffes, vilde Situationen i Dag ikke have været slet saa katastrofal.

Der skulde gaa Aarene helt til December 1942, inden det første Cirkulære om Tilladelse til Indretning af Lejligheder i ubenyttede Tagrum udsendtes fra Indenrigsministeriet. Det var blevet foreslaaet med Begejstring af Grundejerne, men Tilslutningen kølnedes brat, da det viste sig, at Lejen skulde godkendes og kun maatte indbefatte en Fortjeneste paa 10 pCt. af Omkostningerne. Saa havde det ikke Interesse længere.

I Marts 1943 kom Loven, der forbød Nedlægning af Beboelseslejligheder, Sammenlægning af flere Lejligheder til een, og som forbød Personer at benytte mere end een Lejlighed i samme Kommune. Senere fulgte i Maj samme Aar en Videreførelse af denne særegne Form for Lovgivning, der tog Sigte paa at imødegaa Misbrug og Urimeligheder, men som ikke opnaaede mere end at bevare status quo. Der udstedtes Forbud mod Dusørgivning ved Udlejning, Forbud mod, at Lejligheder staa uudlejede og ubeboede i mere end 4 Uger, og Forbud mod, at enlige Personer, der før 12. Maj 1943 ikke havde selvstændig Lejlighed, kunde opnaa et saadant Lejemaal.

Dermed standsede Lovgivningen om Boligforhold i Besættelsestiden, og den blev først optaget af Regeringen af 5. Maj med Loven af 1. Juni 1945. Heri angives der Regler for Ejeres Opnaaelse af Lejemaal i egen Ejendom, idet det bestemmes, at af flere Samejere kan kun een opnaa denne Ret. Ved Salg af Ejendom kan kun een Sælger eller Køber opnaa Lejemaal i den paagældende Ejendom. Det gennemførtes endvidere, at enlige Ejeres Ret til at opnaa Lejemaal i egen Ejendom begrænses ligesom almindelige Lejeres.

Hele denne Restriktionslovgivning vir-

kede, al sin Retfærdighed til Trods, ikke paa nogen Maade afgørende ind paa den stadig voksende Bolignød. Man er bestandig vejet tilbage for at gribe til Foranstaltninger, der paa nogen Maade kunde siges at være Indgreb i den private Ejendomsret. Længere end til Loven af 22. August 1945 om tvungen Boliganvisning er man ikke kommet paa nuværende Tidspunkt, skønt dens Utilstrækkelighed for længst er fastslaaet selv af dens Tilhængere.

Lovens Formaal har været at skaffe Familier med Børn Tag over Hovedet. I nogle Hundrede Tilfælde er det lykkedes, men nogen Løsning af Bolignøden har Loven ikke bragt, dertil er Boliganvisningsudvalgets Beføjelser for ringe og Udvalgets Sammensætning for svag.

Regeringen maa nu prøve at betræde nye Veje for at bringe Lovgivningen i Overgangstiden, indtil Byggeriet kan komme til at virke, ind i et rationelt Spor, idet man erkender, at Problemet er et Spørgsmaal om en bedre Fordeling af den forhaandenværende Boligmasse.

Jeg vil opfordre den højtærede Indenrigsminister til at se paa Bolignøden med al den Alvor, som Forholdene i de mange Hjem kræver, og uden Fordomme gaa ind for de Krav til en Boliglovgivning, som bl. a. de store Lejerorganisationer i længere Tid har fremhævet som nødvendige.

Tanken om en Boligrationering har efterhaanden vundet Tilslutning, idet Formerne for en eventuel Fordeling af Lejlighederne eller Værelserne har været drøftet dels i Pressen, dels i Byraadene og Kommunalbestyrelserne. Sidst har Borgmester Munk den 11. denne Maaned udtalt til Bladet „Information“, at han paa Københavns Magistrats Vegne agter at anmode Indenrigsministeriet om Lovhjemmel til en Tvangsfremlejning af Dele af Lejligheder paa 5 Værelser og derover, der bebos af enlige. Dette Initiativ fra Københavns Magistrat kan maaske betragtes som et Svar paa den tidligere Indenrigsministers, den højtærede Statsministers Udtalelse om, at ingen Kommune havde henvendt sig med Ansøgning til Ministeriet om Lovhjemmel til Boligrationering. Denne Mangel vil formodentlig nu blive afhjulpet, saa der derved er banet Vej for et Initiativ fra Ministeriets Side.

Efter den nylig afholdte Folketælling pr. 5. November har en Del Lejere af deres Husværter faaet Paalæg om at ophæve indgaaede Fremlejemaal, som hævdes at være i Strid med Bestemmelserne i Lejekontrakten, som forbyder Fremleje uden